

Arbeidsnotat 2008-003

Ungdoms stedsidentitet i og rundt Røros

Lars-Erik Becken
Einar Bowitz
Karin Ibenholt

Ungdoms stedsidentitet i og rundt Røros

Lars-Erik Becken
Einar Bowitz*
Karin Ibenholtæ

Sammendrag

Kulturminner som bidrag til den økonomiske utvikling i lokalsamfunn, har fått økende politisk interesse de senere årene. Den økonomiske aktiviteten kan styrkes både ved å stimulere tilstrømningen av turister og ved å gjøre regionen mer attraktiv som bosted. Røros er en liten by (ca 5.000 innbyggere) med svært rike fysiske kulturminner i form av bygninger, anlegg og bymiljøer. I dette notatet undersøkes stedsidentitet gjennom en representativ spørreundersøkelse med ungdom som går på Røros VGS og Nord-Østerdal VGS.

Undersøkelsen viser at det ikke er store forskjeller i identitetsidentitet til egen region (henholdsvis Røros- og Nord-Østerdalenregionen). Andelen som tror de vil bo i egen region når de fyller 50 år er lik, uavhengig av om de kommer fra Røros eller Tynset. Hovedinntrykket er også at ungdommen vurderer sin region og bostedskommune relativt likt, uavhengig av bostedsregion. Vi kan se en tendens til at ungdommer på Røros tillegger kulturarven større verdi enn ungdommene på Tynset. Selv om Tynset ikke er like sterkt knyttet til konkrete kulturminner, bidrar imidlertid andre aspekter til at Tynsetungdommen har en like sterk stedsidentitet. Kulturminnene på Røros ser dermed ikke isolert sett ut til å ha noen større betydning for ungdommens stedsidentitet, enn hva andre aspekter har for ungdom som vokser opp i Tynset.

Nøkkelord

Regional økonomi, flytting, kulturminner.

JEL Classification

R23, R11, D12

*Corresponding author, Econ Pöyry, P.O.Box 5, 0051 OSLO
Phone: +47 92 69 41 36, fax: +47 22 42 00 40, <http://www.econ.no>, e-mail:
lars-erik.becken@poyry.com

ECON-Working Paper no. 2008-001, 3. January 2008, project no. 42510. Prosjektet er gjennomført som del av prosjektet "Kulturminner og verdiskaping – tilfellet Røros", finansiert av Norges Forskningsråd, programmet "Landskap i endring".

Working papers are research material intended for international journals or books, and also to stimulate discussion. The interpretations and conclusions are those of the author(s).

Innhold:

1	INNLEDNING	1
2	GJENNOMFØRING AV UNDERSØKELSEN	2
	2.1 Spørreskjemaet.....	3
3	KJENNETEGN VED RESPONDENTENE	3
4	STEDSIDENTITET	5
5	VURDERING AV RØROS OG NORD-ØSTERDALSOMRÅDET	10
6	ATTRAKTIVITET SOM BOSTED	14
7	HVA SIER RESULTATENE?.....	16
	VEDLEGG: SPØRRESKJEMA.....	18

1 Innledning

I dette notatet dokumenteres resultater fra en spørreundersøkelse rettet mot ungdom i Røros- og Nord-Østerdalsområdet. Spørreundersøkelsen er en del av et større forskningsprosjekt, finansiert av Norges forskningsråd, som har til formål å analysere de lokaløkonomiske effektene for Røros som kan avledes av kulturminnene i kommunen. Slike lokale økonomiske effekter kan komme fra flere kilder, blant annet ved at kulturminnene tiltrekker seg turister, som gir grunnlag for næringsvirksomhet, inntekter og arbeidsplasser. I tillegg kan det tenkes at kulturminnene kan gjøre Røros mer attraktivt som bosted. Det er denne siste hypotesen som belyses i dette notatet.

Spørreundersøkelsen som dokumenteres rettet seg mot ungdom som gikk på de to videregående skolene i regionen, nærmere bestemt Røros VGS og Nord-Østerdal VGS høsten 2007. Førstnevnte skole ligger i bergstaden Røros, mens sistnevnte skole ligger på Tynset, som er regionsenteret i Nord-Østerdalen. Antall innbyggere er omtrent likt i begge kommunene (5.000-6.000 innbyggere) og kommunene har i hovedsak kun ett stort tettsted hver, henholdsvis bergstaden Røros og Tynset.

Bostedskommune er et viktig kjennetegn i spørreundersøkelsen, med fokus på de elever som bor på henholdsvis Røros og Tynset. Både på Røros og Nord-Østerdal VGS går det også elever som er hjemmehørende i andre kommuner enn Røros og Tynset, og disse har vi delt inn i tre grupper; Rest Røros (Holtålen, Os), Rest Nord-Østerdal (Alvdal, Tolga, Rendalen og Folldal) og øvrige kommuner.

I tillegg til en rekke bakgrunnskjenntegn, har vi kartlagt hvilke faktorer som kan ha betydning for beslutningen om å bo eller flytte fra Røros. Vi har tatt utgangspunkt i faktorer som har vært vanlige å vektlegge i flytteforskningen, slik som jobbmuligheter, stedsidentitet mv. I tillegg har vi lagt vekt på å undersøke betydningen av kjennetegn ved Røros og Tynset, herunder betydningen av kulturminnene i form av den gamle trehusbebyggelsen og gamle anlegg og kulturminner knyttet til den tidligere gruve-driften i kommunen.

2 Gjennomføring av undersøkelsen

Spørreundersøkelsen var rettet mot ungdom som går på videregående skole på henholdsvis Røros og Tynset¹. Undersøkelsen ble gjennomført ulikt på de to skolene.

På Røros ble undersøkelsen gjennomført ved at elevene fikk utdelt spørreskjemaet på papir og fylte det ut klassevis i én skoletime. På Tynset ble undersøkelsen gjennomført elektronisk via internett, på elevenes fritid. På denne skolen fikk elevene av sin kontaktlærer utdelt et informasjonsskriv om undersøkelsen. Skrivet inneholdt internettadressen som elevene skulle benytte når de skulle besvare spørsmålene, i tillegg til individuelt passord for hver elev.

På begge skolene ble det foretatt en trekning av FLAX-lodd (5 elever per skole) for å øke elevenes motivasjon til å delta på undersøkelsen.

En oversikt over antall elever på skolene og antall som besvarte spørsmålene, er gitt i Tabell 2.1.

Tabell 2.1   *Antall personer i utvalget*

	Røros	Tynset	I alt
Elever på skolen	308	535	843
Ikke til stede	44	68	112
Svar	264	269	533
Svar i prosent av antall elever	86 %	50 %	63 %
Svar i prosent av antall som fikk utdelt skjema	100 %	58 %	73 %

Svarprosenten ble langt høyere på Røros med besvarelse av skjemaet i skoletiden enn på Tynset med besvarelse via internett på elevens fritid. På Røros VGS svarte 86 prosent av skolens elever på skjemaet, mens svarprosenten definert på denne måten var 50 på Nord-Østerdal VGS på Tynset. De som ikke svarte på Røros var ikke til stede på skolen da undersøkelsen ble gjennomført. Blant dem som fikk utdelt skjema på Røros var svarprosenten 100. Blant dem som fikk utdelt informasjonsskrivet med passord på Tynset (467 elever), besvarte 58 prosent skjemaet. Den totale svarprosenten blant de som fikk utdelt skjema eller informasjonsskriv var dermed 73.

---

¹ Røros videregående skole og Nord-Østerdal videregående skole.

Svarprosenten på Røros er selvsagt meget høy. En svarprosent på 50, slik som vi fikk på Tynset, er likevel ikke urovekkende lav, sammenlignet med de svarprosenter det er vanlig å ha i sammenlignbare spørreundersøkelser.

Ikke alle elevene som besvarte spørreskjemaene besvarte alle spørsmålene. Det vil derfor kunne være enkelte avvik mellom antall respondenter i Tabell 2.1 og antall respondenter som har besvart de enkelte spørsmålene.

2.1 Spørreskjemaet

Spørreskjemaet hadde til hensikt å identifisere ungdommens stedsidentitet, blant annet ved å spørre om forhold som belyser deres tilknytning til kommunen/regionen. I tillegg til å vurdere konkrete aspekter ved Røros og Tynset, skulle de karakterisere forhold som for eksempel det sosiale miljøet, foreningslivet, tilbudet av kafeer, konserter og butikker, samt jobbmuligheter. Ungdommen skulle også vurdere om eventuelle endringer av overnevnte forhold ville gjøre det mer eller mindre attraktivt å bo i regionen i fremtiden.

Et sentralt aspekt ved vår tilnærming har vært å sammenligne svarene mellom ungdom som går på Røros VGS og Nord-Østerdal VGS, for å identifisere om kulturminnene på Røros har en ekstra betydning for ungdommens stedsidentitet. Utover denne tilnærmingen har vi også hatt med bakgrunns spørsmål som mors og fars oppvekststed og utdannelsesnivå, samt om familien har egen næringsvirksomhet i regionen. Spørreskjemaet er dokumentert i vedlegg 1.

3 Kjennetegn ved respondentene

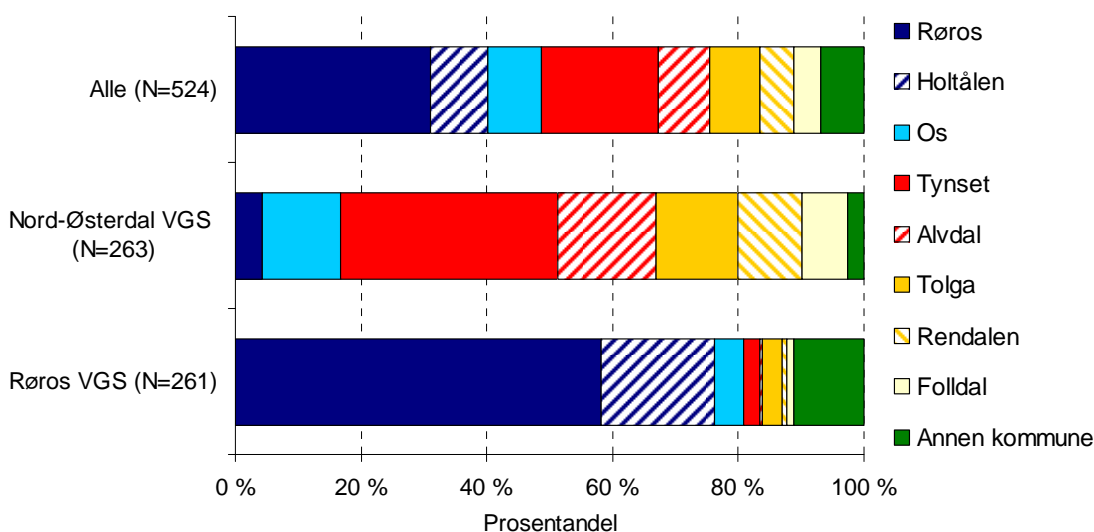
Vi dokumenterer nedenfor kjennetegn ved respondentene.

I Figur 3.1 ser vi nærmere på hvilken kommune² ungdommen bor i.

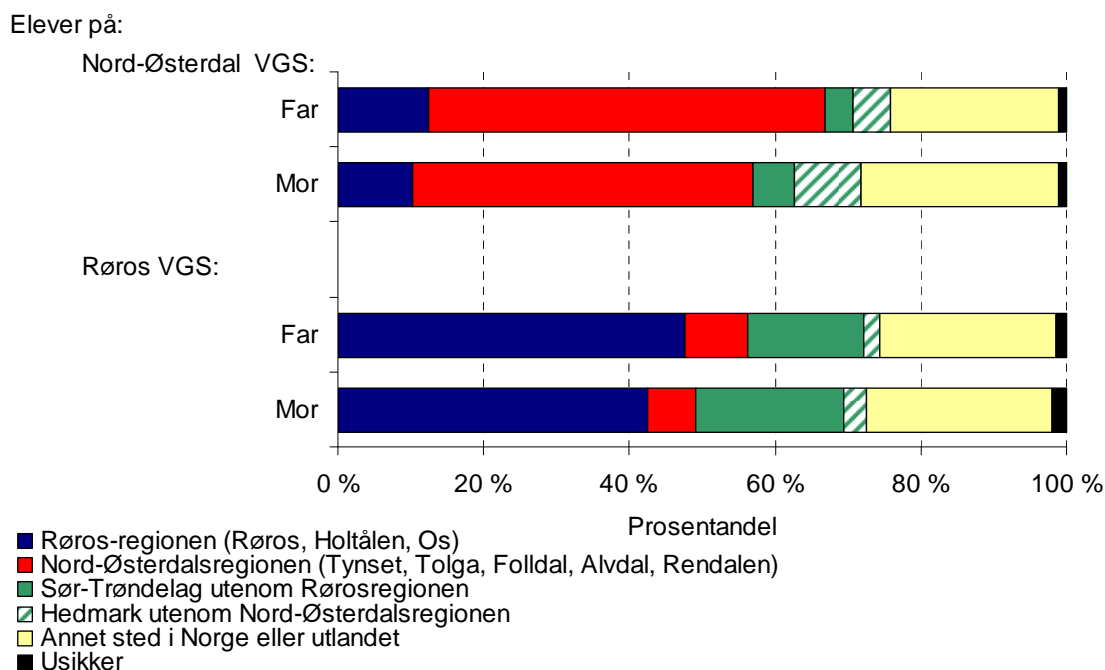
² Hybelboere skulle oppgi den kommunen de kom fra.

Figur 3.1 Hvilken kommune ungdommene bor i

Vi kan se at det på begge skolene går elever fra de fleste kommunene i området. Ikke overraskende er imidlertid de fleste på Røros VGS fra Røros regionen (Røros, Holtålen og Os), mens elevene på Nord-Østerdalen VGS i hovedsak kommer fra kommunene i Nord-Østerdalsregionen.

Figur 3.2 Sammenhengen mellom skole og kommunen mor og far har vokst opp i

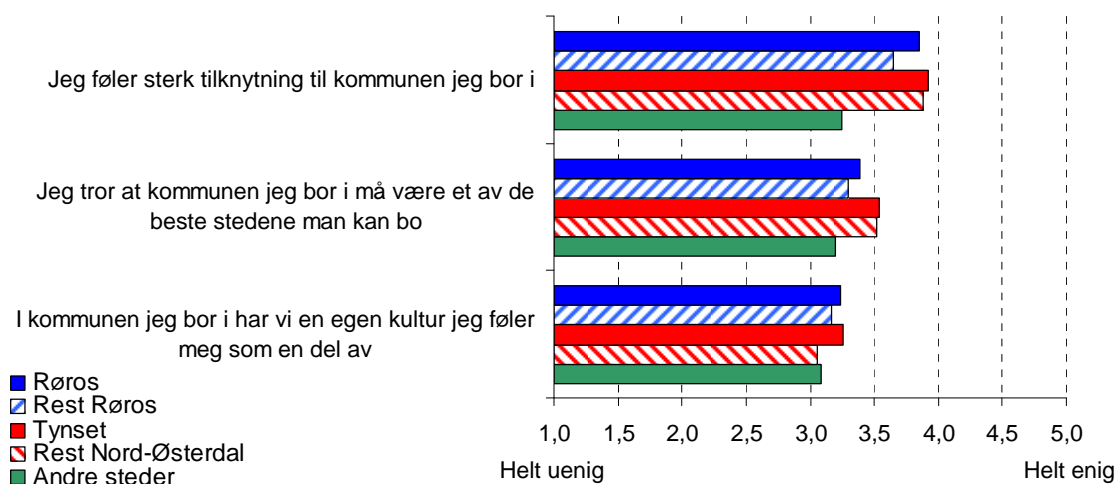
Vi spurte ungdommen om hvilken kommune foreldrene vokste opp. I Figur 3.2 ser vi på sammenhengen mellom foreldrene oppvekststed og hvilken skole eleven går på. Som vi kan se går en stor andel av elevene på den skolen som ligger i regionen der mor og far

vokste opp. Kanskje ikke så overraskende er denne sammenhengen sterkest når far kommer fra samme region.

4 Stedsidentitet

Ungdommen skulle svare på noen spørsmål som hadde til hensikt å identifisere deres stedsidentitet. I dette begrepet legger vi individers identitet, altså den identitet som vi forbinder med det å være fra et sted, å høre hjemme et sted, å snakke ”samme språk” som andre på stedet gjør, å ha de samme kulturelle normene osv. Vi spurte ungdommen om de føler sterk tilknytning til kommunen de bor i, i hvilken grad de tror at kommunen de bor i må være et av de beste stedene man kan bo og om kommunen har en egen kultur de føler seg en del av.

Figur 4.1 Stedsidentitet og ungdommenes bostedskommune (spørsmålsformuleringen)

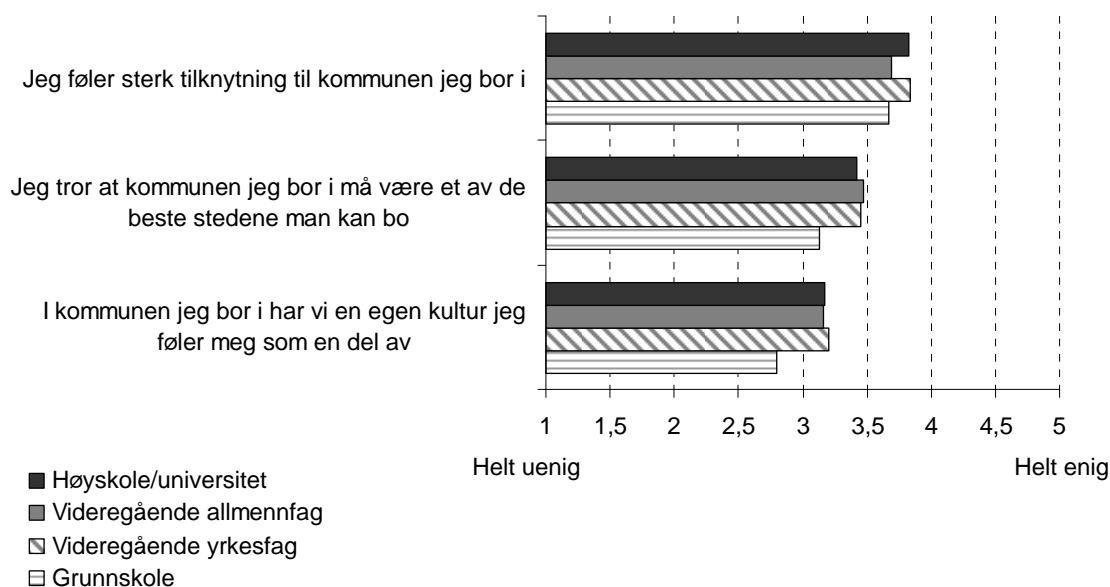

Note: Rest Røros består av Holtålen og Os. Rest Nord-Østerdal består av Alvdal, Tolga, Rendalen og Folldal.

I Figur 4.1 viser vi resultatet med utgangspunkt i bostedskommune. Som vi kan se er det forholdsvis små forskjeller mellom ungdommene i de forskjellige kommunene. Ungdommene føler omtrent like sterk tilknytning til kommunen de bor i, uavhengig av om kommunen de bor er i Røros- og Nord-Østerdalsregionene. Ungdommene som kommer utenfra området har imidlertid en noe svakere tilknytting til ”sin” regionen. Når det gjelder ”om kommunen de bor i må være et av de beste stedene man kan bo i”, svarer en del flere ”midt på treet”. Omtrent like mange er enige som uenige i at kommunen de bor i har en egen kultur de føler seg som en del av.

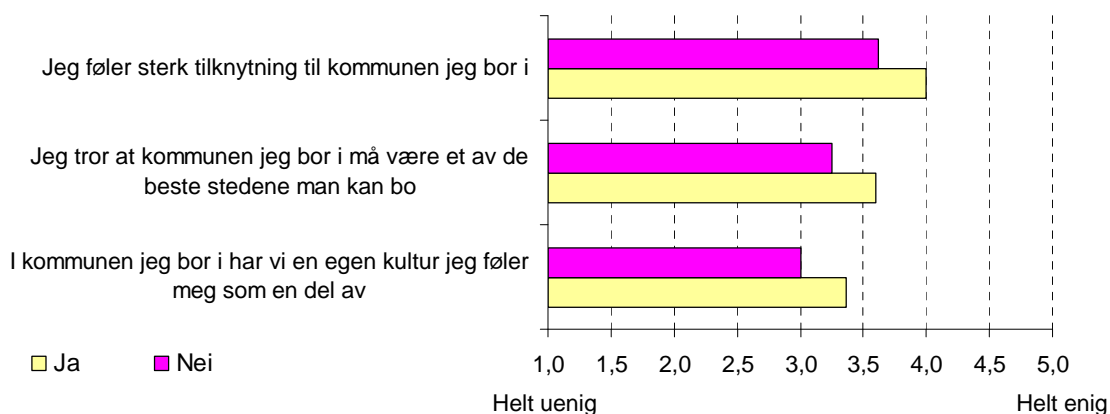

Figur 4.2 Stedsidentitet og foreldrenes utdanningsnivå

Vi har i Figur 4.2 sett på de samme utsagnene om stedsidentitet, men gruppert svarene etter lengden på foreldrenes utdannelse³. Som vi kan se er det forholdsvis lite som skiller, utover at ungdom med begge foreldrene på grunnskolenivå ser ut til å ha en noe lavere stedsidentitet.

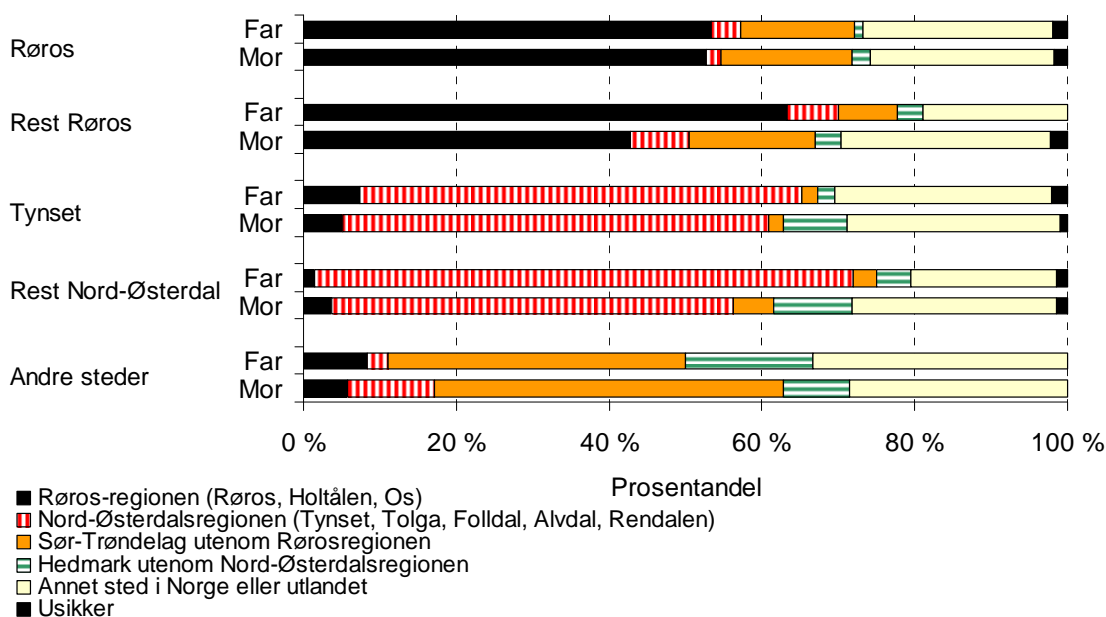
Figur 4.3 Stedsidentitet og om familien har næringsvirksomhet

Vi har i Figur 4.3 også sett på om stedsidentitet har sammenheng med om familien har egen næringsvirksomhet (gård, skog, forretning etc.) i bostedskommunen. Som vi kan se er stedsidentiteten sterkere for ungdommen som har familie med næringsvirksomhet i bostedskommunen, enn for dem som ikke har det.

³ Vi har tatt utgangspunkt i høyeste utdannelse til mor eller far.

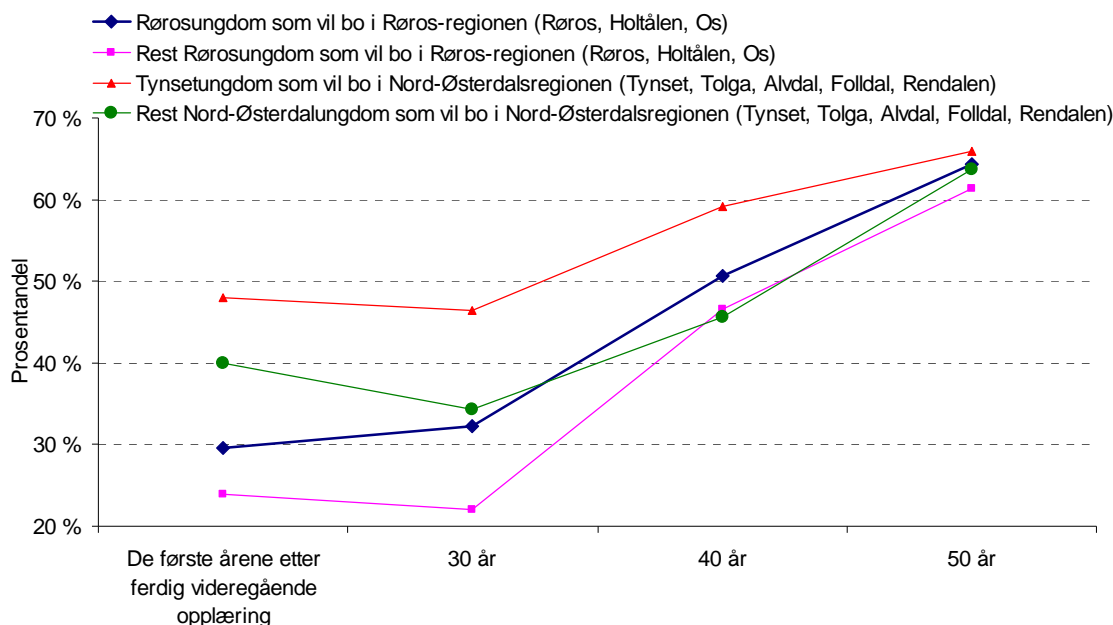
Figur 4.4 Ungdommens bostedskommune i dag og mors og fars oppvekstregion

Note: Rest Røros består av Holtålen og Os. Rest Nord-Østerdal består av Alvdal, Tolga, Rendalen og Folldal.

Vi har i Figur 4.4 sett nærmere om sammenhengen mellom bostedskommune i dag og mors og fars oppvekstregion. Som vi kan se er det ikke så overraskende en sterk sammenheng. Om lag halvparten av ungdommen som bor på Røros har også far og mor fra Røros. Blant ungdommen som bor i "Rest Røros" finner vi at over 60 prosent har en far som også er oppvokst i Rørosregionen, mens om lag 40 prosent har sin mor fra samme region. Forskjellen mellom far og mor har sannsynligvis delvis sammenheng med at det er en overvekt av menn som tar ut odel. Vi ser tilsvarende resultatet for ungdommen fra Nord-Østerdalen.

Figur 4.5 *Ungdommens bostedskommune i dag og hvilken region de vil bo i de første årene etter ferdig videregående skole og når de er 30, 40 og 50 år.*

Note: Rest Røros består av Holtålen og Os. Rest Nord-Østerdal består av Alvdal, Tolga, Rendalen og Folldal.

Vi har også sett på ungdommens bostedskommune i dag og hvilken region de tror de vil bosette seg de første årene etter ferdig videregående skole og når de er 30, 40 og 50 år, Figur 4.5. Som vi kan se vil mange flytte ut av bostedskommunen de første årene etter ferdig videregående opplæring, for eksempel tror kun 24 prosent av ungdommene i Rest Røros at de blir værende i regionen. Tallet er noe høyere blant Rørosungdommen, men nesten halvparten av Tynsetungdommen tror de blir værende også etter ferdig videregående opplæring.

Andelen ungdom som tror de blir værende i bostedskommunen ved fylte 30 år ser ikke ut til å endre seg vesentlig, men andelen stiger betydelig ved fylte 40 år. Ved fylte 50 år tror nesten to tredjedeler av ungdommen at de har flyttet tilbake til bostedskommunen. Et interessant funn er at svarene ved fylte 50 år ikke ser ut til å ha noen sammenheng med nåværende bostedskommune. En like stor andel Tynset-ungdom som Røros-ungdom tror at de flytter tilbake.

Vi har også sett nærmere på sammenhengen mellom ungdommens stedsidentitet (jf. Figur 4.1) og hvordan de vurderer overnevnte forhold ved egen kommune/region. Resultatet vises i Tabell 4.1.

Tabell 4.1 *Korrelasjonsanalyse av stedsidentitet og om ungdommens vil bo i samme bostedskommune som i dag*

Om ungdommens vil bo i samme bostedskommune som i dag når de blir...	Ungdom på..		Avvik R. - T.
	Røros	Tynset	
...30 år	0,26	0,38	-0,12
...40 år	0,36	0,37	-0,01
...50 år	0,37	0,39	-0,01

Note: Vi har tatt et gjennomsnitt av korrelasjonen for de tre identitetsindikatorene (jf. Figur 4.1). Korrelasjonen er signifikant på 0,05 nivå for alle tre indikatorene.

Korrelasjonsanalysen kan illustreres på følgende måte. I første linje i tabell 4.1 har vi korrelasjonen mellom to variable; om de vil bo i egen kommune når de blir 30 år (Skala ja (1) eller nei (0)) og vedkommendes svar i forhold til stedsidentitet (som består av tre utsagn på en skala 1 til 5). Hvis det ikke er noen sammenheng mellom hva den enkelte svarer gir det en korrelasjon lik 0, mens et resultat på 1 eller -1 gir full korrelasjon. Avstanden fra 0 sier noe om hvor sterk korrelasjonen er. Hvis en korrelasjon nærmer seg 1 betyr det at ungdommer som svarte Ja (1) også har svart enig (4 eller 5) for de tre utsagnene om stedsidentitet, mens de som svarte Nei (0) hadde svart uenig (1 eller 2). En negativ signifikant korrelasjon betyr at sammenhengen er motsatt. Da ville de som svarte Ja (1) også hatt en tendens til å ha lav stedsidentitet (dvs. at de svarene 1 eller 2 på våre tre utsagn knyttet til stedsidentitet) og de som ikke hadde blitt boende ville hatt en sterk stedsidentitet.

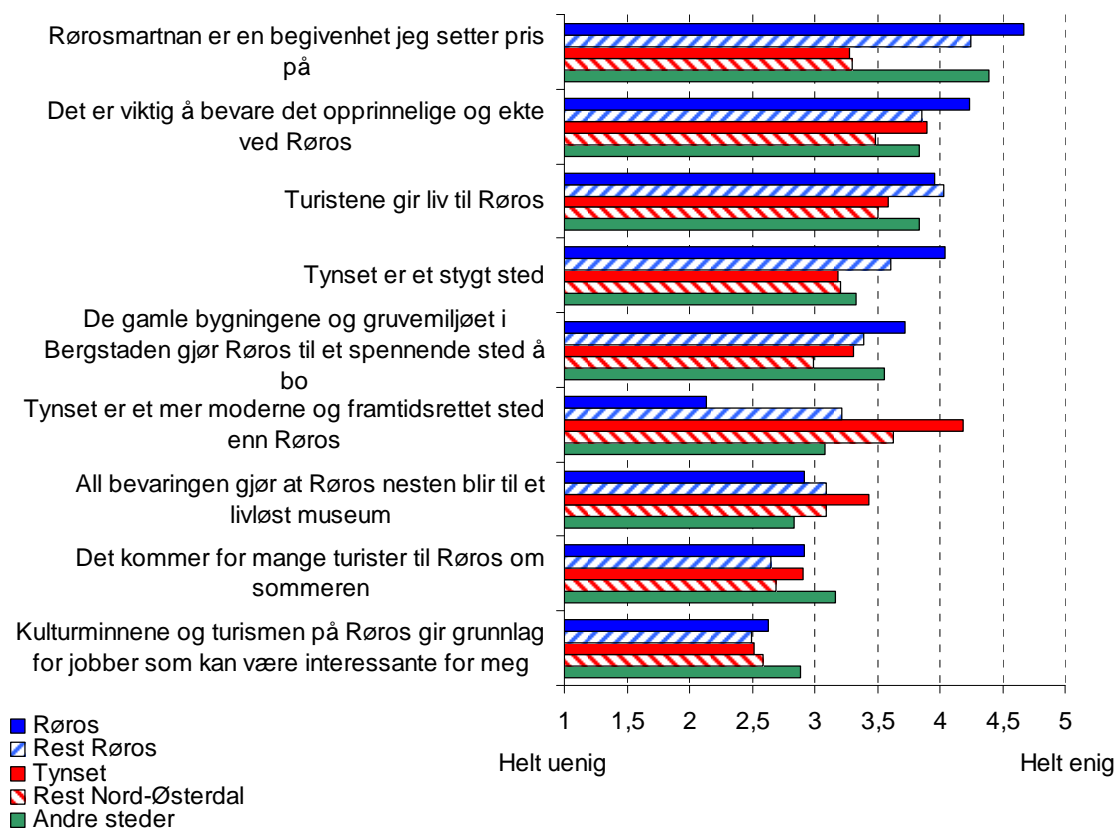
Korrelasjonsanalysen mellom stedsidentitet og bostedskommune i fremtiden viser at det er en signifikant sammenheng mellom stedsidentitet og om ungdommen flytter tilbake til sin nåværende bostedskommune ved henholdsvis 30, 40 og 50 år. Analysen viser at ungdom med sterk stedsidentitet har større tilbøyelighet til å svare at de vil bli boende eller flytte tilbake til sin bostedskommune når de blir eldre, enn ungdommer som har en svakere stedsidentitet. Dette illustrerer betydningen av å satse på tiltak som har en positiv påvirkning av ungdoms stedsidentitet.

Vi ser også at sammenhengen er sterkere for ungdommen på Tynset enn de som kommer fra Røros når det gjelder bosted ved fylte 30 år. Tynset-ungdommer som tror at de vil bo i samme bostedskommune som i dag når de blir 30 år, har dermed en sterkere stedsidentitet enn hva vi finner hos Rørosungdommen. Ved fylte 40 og 50 år er det imidlertid ikke lenger en slik forskjell mellom ungdommene.

5 Vurdering av Røros og Nord-Østerdalsområdet

I undersøkelsen har vi også kartlagt hva ungdommen mener om en del konkrete forhold ved Røros og Tynset. Figur 5.1 nedenfor viser resultatene.

Figur 5.1 Vurdering av aspekter ved regionen og ungdommenes bostedskommune

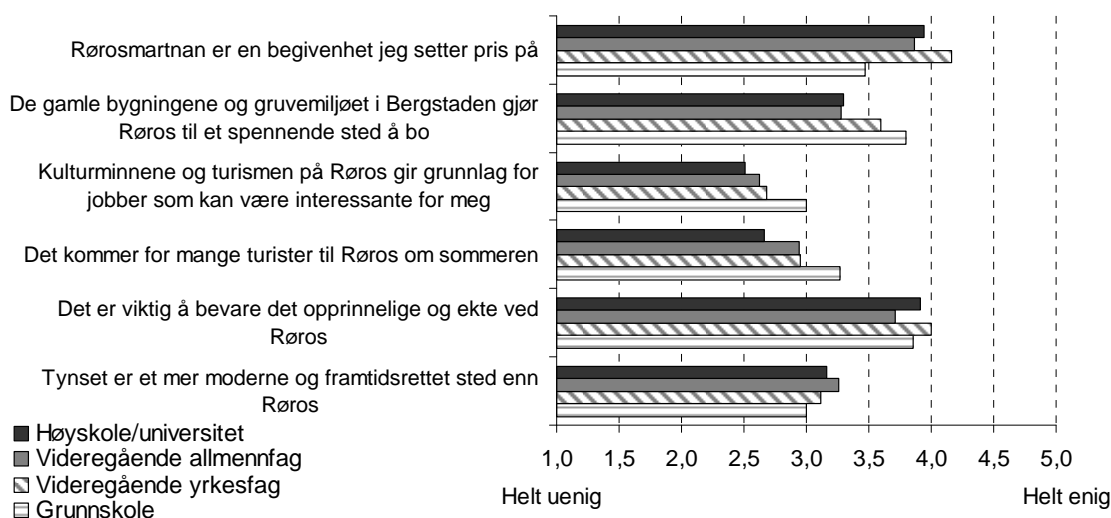
Note: Rest Røros består av Holtålen og Os. Rest Nord-Østerdal består av Alvdal, Tolga, Rendalen og Folldal.

Som vi kan se er det forholdsvis stort sprik mellom svarene til de som kommer fra Røros og de som kommer fra Tynset. Ungdom fra Røros setter for eksempel betydelig større pris på Rørosmartnan og kulturminnene på Røros, enn Nord-Østerdalsungdommen. Mens ungdom fra Tynset i større grad er enig i at ”Tynset er et mer moderne og framtidrettet sted enn Røros”. Vi kan også se at ungdommen fra Røros og Tynset generelt er mer enig i våre utsagn, enn ungdommen fra randkommunene. Vi ser også at flertallet er uenig i at ”kulturminnene og turismen på Røros gir grunnlag for jobber som kan være interessante for meg”.

Vi har også sett nærmere på sammenhengen mellom ungdommens stedsidentitet (jf. Figur 4.1) og hvordan de vurderer overnevnte aspekter ved regionen. Korrelasjonsanalysen viser en klar sammenheng mellom stedsidentitet og hvor enig/uenig de er i

nevnte aspekter ved Røros og Tynset. De med sterk stedsidentitet er mer fornøyd med sitt tettsted/kommune, enn de som ikke har like sterk stedsidentitet. Ikke så overraskende er også sammenhengen sterkere når det gjelder henholdsvis Røros-ungdommen vurdering av Røros og Tynset-ungdommens vurdering av Tynset, enn motsatt. Dvs. at Rørosungdommen er mer opptatt av kulturminnene og bevaring på Røros, enn det Tynsetungdommen er.

Figur 5.2 Vurdering av aspekter ved regionen og foreldrenes utdanningsnivå

Note: Foreldres utdanning gir liten spredning i svarene når det gjelder følgende tre utsagn: "Tynset er et stygt sted", "All bevaringen gjør at Røros nesten blir til et livløst museum" og "Turistene gir liv til Røros". Disse vises derfor ikke i figuren.

Vi har også sett på ungdommens vurdering av aspekter ved regionen ut fra foreldrenes utdanningsnivå. Som vi kan se av Figur 5.2 skiller ungdom med foreldre på grunnskolenivå seg også ut på dette spørsmålet, sammenlignet med ungdom som har foreldre med videregående eller høyere. Sistnevnte gruppe er mer opptatt av Rørosmartnan, mens ungdom med foreldre uten videregående skole er mer enig i at "de gamle bygningene og gruvemiljøet i Bergstaden gjør Røros til et spennende sted å bo" og at "kulturminnene og turismen på Røros gir grunnlag for jobber som kan være interessante".

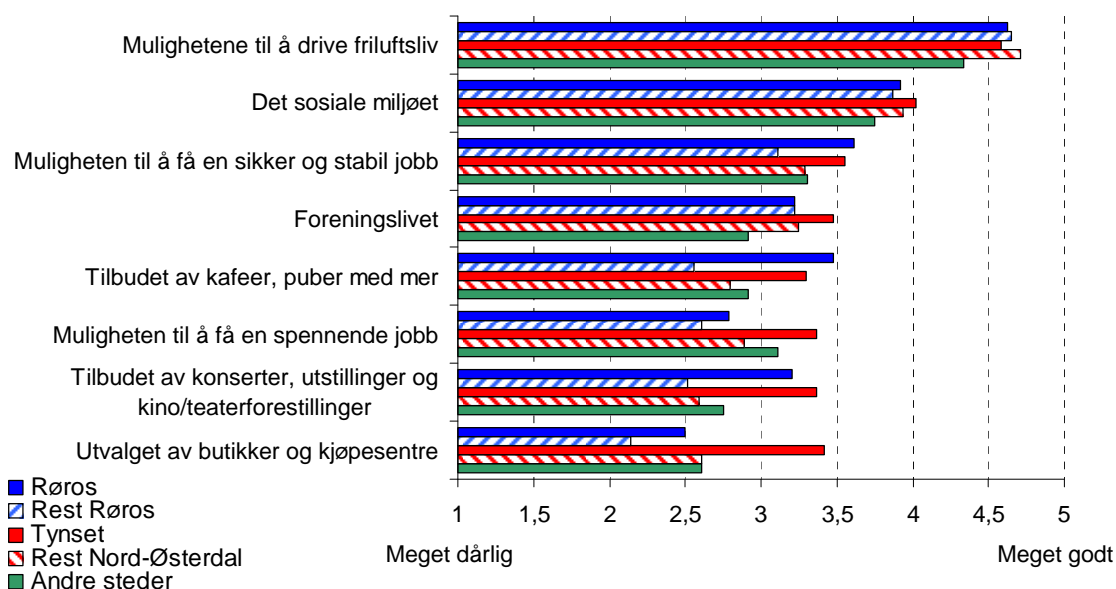
I utgangspunktet skulle man kanskje forvente at foreldres utdanning hadde større sammenheng med ungdommen svar. Vi tenker da spesielt på vurderingen av kulturminnene som vi antok ville vurderes som mer positivt blant ungdom som har foreldre med høyere utdanning, enn de som har foreldre med videregående eller mindre.

Vi har derfor sett nærmere på resultatet ved å se på utdanning og bostedskommune i sammenheng. Når det gjelder ungdom fra Røros finner vi at de med foreldre med

universitetsutdannelse er mer enig i at ”det kommer for mange turister til Røros om sommere” og mer uenig i at ”turistene gir liv til Røros”, sammenlignet med ungdom som ikke har foreldre med universitetsutdannelse. Mens vi for ungdom fra Tynset finner at de med foreldre med universitetsutdannelse er mer enig i at ”kulturminnene og turismen på Røros gir grunnlag for jobber som kan være interessante for meg”, enn ungdom som ikke har foreldre med universitetsutdannelse. Ellers finner vi ingen forskjeller med utgangspunkt i foreldrenes utdanningsnivå.

Nedenfor er det listet opp en rekke faktorer som kjennetegner en kommune/region. Vi ba ungdom angi hvor gode eller dårlige de mener at disse ulike forholdene er i den regionen de bor i (Rørosregionen, Nord-Østerdalsregionen eller en annen region).

Figur 5.3 Vurdering av konkrete forhold ved egen kommune/region og ungdommenes bostedskommune

Note: Rest Røros består av Holtålen og Os. Rest Nord-Østerdal består av Alvdal, Tolga, Rendalen og Folldal.

I Figur 5.3 viser vi hvordan ungdommen vurderer egen kommune/region. Som vi kan se er det mulighetene til å drive friluftsliv og det sosiale miljøet som trekkes frem av flest. På de fleste områder er det elevene som bor i de to senterkommunene, dvs. Røros og Tynset, som er mest fornøyd med egen kommune/region, sammenlignet med de som bor i randkommunene rundt disse to. Et annet interessant resultat er at ungdommen som bor på Tynset er betydelig mer fornøyd med tilbudet av butikker/kjøpesentre, kafeer, konserter, utstillinger og kino/teaterforestillinger i egen kommune, enn ungdommen på Røros er i sin kommune. Også muligheten til å få en spennende jobb trekkes frem av flere ungdommer som bor på Tynset enn blant dem som bor på Røros.

Vi har også sett nærmere på sammenhengen mellom ungdommens stedsidentitet (jf. Figur 4.1) og hvordan de vurderer overnevnte forhold ved egen kommune/region. Resultatet vises i Tabell 5.1.

Tabell 5.1 Korrelasjonsanalyse av stedsidentitet og ungdommens vurdering av egen kommune/region

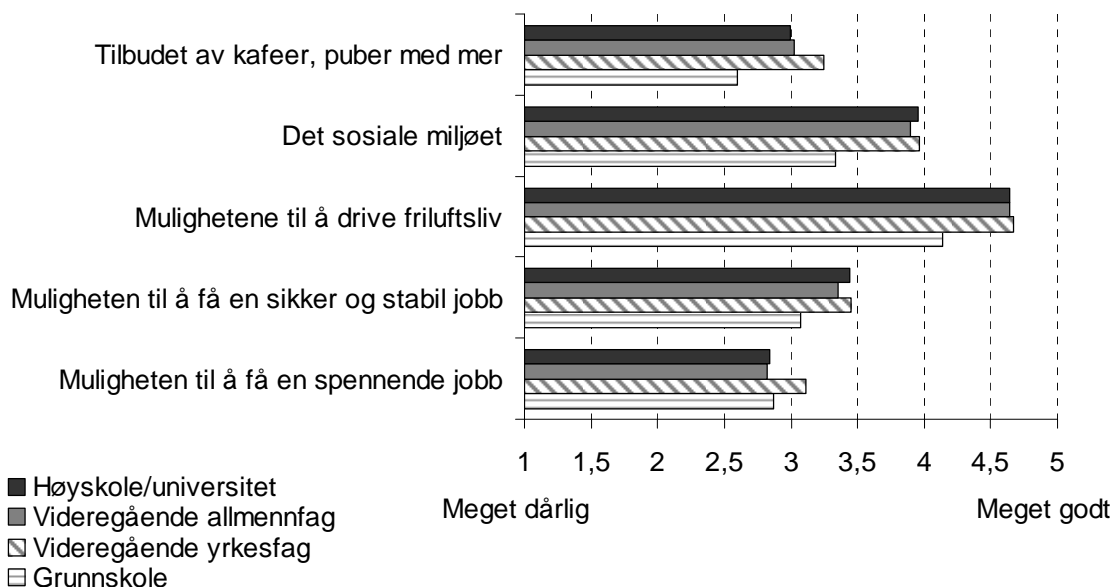
	Ungdom på..		Avvik R. - T.
	Røros	Tynset	
Det sosiale miljøet	0,40	0,55	-0,15
Tilbudet av kafeer, puber med mer	0,16	0,34	-0,18
Tilbudet av konserter, utstillinger og kino/teaterforestillinger	0,23	0,45	-0,23
Muligheten til å få en sikker og stabil jobb	0,25	0,47	-0,22
Muligheten til å få en spennende jobb	0,28	0,42	-0,14
Foreningslivet	0,28	0,46	-0,18
Mulighetene til å drive friluftsliv	0,24	0,32	-0,08
Utvalget av butikker og kjøpesentre	0,16	0,40	-0,23

Note: Vi har tatt et gjennomsnitt av korrelasjonen for de tre identitetsindikatorne (jf. Figur 4.1). Korrelasjonen er signifikant på 0,05 nivå for alle tre indikatorne, med unntak for Rørosungdommens vurdering av "Tilbudet av kafeer, puber med mer" og "Utvalget av butikker og kjøpesentre". Her var det kun signifikant korrelasjon for henholdsvis 1 og 2 av de 3 stedsidentitetsindikatorne.

Korrelasjonsanalysen viser en sammenheng mellom stedsidentitet og hvor godt de vurderer overnevnte forhold i egen kommune/region, selv om den er relativt svak – ikke minst for ungdommen på Røros. Vi ser imidlertid at de med sterk stedsidentitet er mer fornøyd med nevnte forhold ved sitt tettsted/kommune, enn de som ikke har like sterk stedsidentitet. Et gjennomgående trekk er imidlertid at denne sammenhengen er betydelig sterkere når det gjelder Tynset-ungdommens vurdering av Tynset enn Røros-ungdommen vurdering av Røros.

Figur 5.4 Vurdering av konkrete forhold ved egen kommune/region og foreldrenes utdanningsnivå

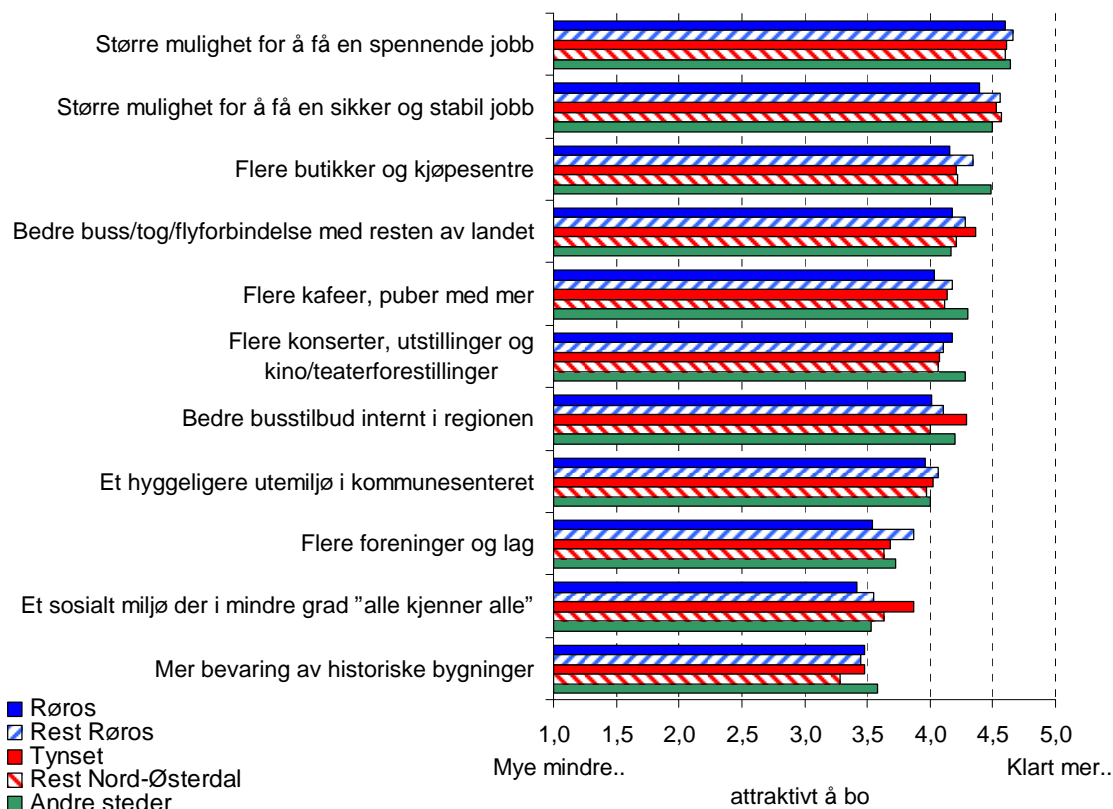
Note: Foreldres utdanning gir liten spredning i svarene når det gjelder følgende fire utsagn: "Tilbudet av konserter, utstillinger og kino/teaterforestillinger", "Foreningslivet" og "Utvalget av butikker og kjøpesentre". Disse vises derfor ikke i figuren.

Vi har også analysert vurderingene av egen kommune/region ut fra foreldrenes utdanningsnivå. Som vi kan se av Figur 5.4 har ungdom med foreldre på grunnskolenivå generelt noe lavere vurdering av kommunen/regionen, enn ungdom med foreldre med videregående eller høyere.

6 Attraktivitet som bosted

Vi ønsket i undersøkelsen å kartlegge hva som skal til for å gjøre kommunen/regionen mer attraktivt som bosted i fremtiden. Vi trakk frem enkelte konkrete endringer og spurte om disse ville gjøre det mer eller mindre attraktivt for ungdommen å bo i regionen de bor i når de blir 30 år gammel.

Figur 6.1 Attraktivitet som bosted og ungdommenes bostedskommune

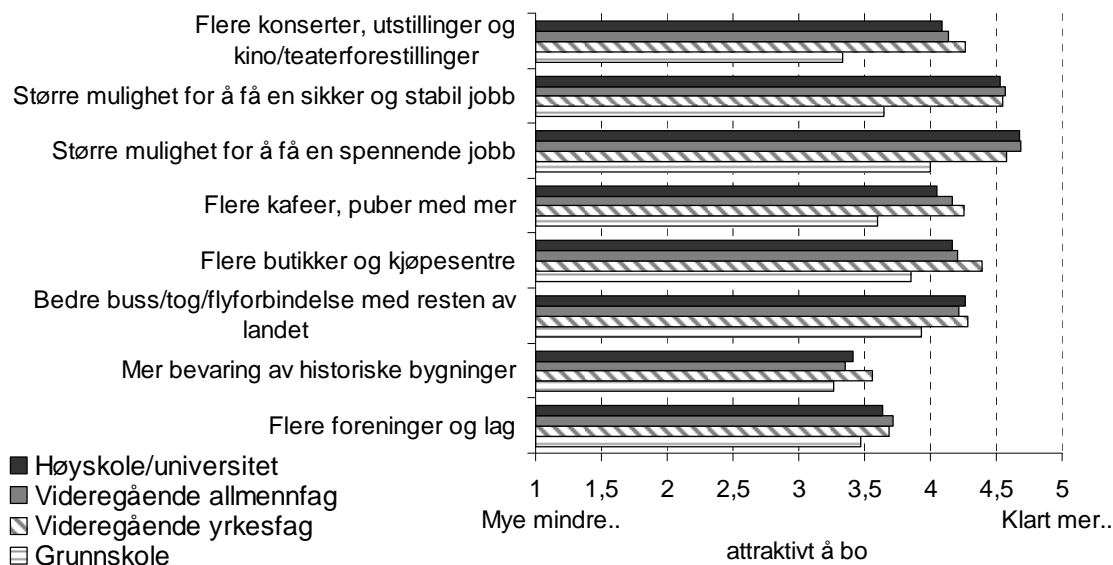

Note: Rest Røros består av Holtålen og Os. Rest Nord-Østerdal består av Alvdal, Tolga, Rendalen og Folldal.

Som vi kan se av Figur 6.1 er det større mulighet for å få en spennende, sikker og stabil jobb som trekkes frem av ungdommen. Flere butikker og kjøpesentre, Bedre buss/tog/flyforbindelse med resten av landet, Flere kafeer, konserter, utstillinger og kino/teaterforestillinger, samt bedre busstilbud internt i regionen trekkes også frem av mange. Mer bevaring av historiske bygninger er den faktoren som har minst betydning for å bosette seg i kommunen/regionen.

Vi har også sett nærmere på sammenhengen mellom ungdommens stedsidentitet (jf. Figur 4.2) og hvilke konkrete endringer som vil gjøre det mer eller mindre attraktivt for ungdommen å bo i regionen de bor i. Korrelasjonsanalysen viser få sammenhenger mellom stedsidentitet og hvor viktig undersøkte aspekter er. Tynsetungdommen med sterk stedsidentitet er imidlertid noe mer opptatt av å ta vare på historiske bygninger enn Røros-ungdommer med like sterk stedsidentitet.

Figur 6.2 Attraktivitet som bosted og foreldrenes utdanningsnivå

Note: Foreldres utdanning gir liten spredning i svarene når det gjelder følgende tre utsagn: "Et hyggeligere utemiljø i kommunesenteret", "Et sosialt miljø der i mindre grad "alle kjenner alle"" og "Bedre busstilbud internt i regionen". Disse vises derfor ikke i figuren.

Vi har også analysert vurderingene av attraktivitet ut fra foreldrenes utdanningsnivå. Som vi kan se av Figur 6.2 skiller ungdom med foreldre på grunnskolenivå seg også ut på dette spørsmålet, sammenlignet med ungdom som har foreldre med videregående og høyere. Sistnevnte gruppe er mer opptatt av flere kafeer, konserter, utstillinger og kino/teaterforestillinger og større mulighet for å få en spennende, sikker og stabil jobb.

7 Hva sier resultatene?

Undersøkelsen som dokumenteres i dette arbeidsnotat viser at det ikke er noen store forskjeller i identitetsfølelse mellom ungdommene i de to regionene; Røros og Nord-Østerdalen. Vi har videre sett at ungdom med foreldre som har videregående eller mer, har noe sterkere stedsidentitet enn ungdom med foreldre på grunnskolenivå. Ikke overraskende har ungdom fra familier med egen næringsvirksomhet (gård, skog, forretning m.v.) en sterkere stedsidentitet, enn ungdom som ikke har slik tilknytning.

De fleste ungdommene vil flytte fra sin region (Røros eller Nord-Østerdal) når de er ferdig med videregående opplæring, men fra de fyller 40 år tror mange at de vil flytte tilbake. Når de fyller 50 år tror over 60 prosent av ungdommen at de vil være bosatt i den region som de bor i dag. Andelen som tror de vil bo i egen region er lik, uavhengig av om de kommer fra Røros eller Tynset.

Hovedinntrykket er at ungdommen vurderer sin region og bostedskommune relativt likt, uavhengig av om de kommer fra Røros eller Tynset. De region- og bostedskommunespesifikke aspektene vurderes imidlertid ulikt. Rørosungdommen vurderer konkrete aspekter ved Røros høyere enn Tynsetungdommen, mens Tynsetungdommen vurderer konkrete aspekter ved Tynset høyere enn Rørosungdommen.

Stedsidentitet dannes av en rekke forhold. Vi kan se en tendens til at ungdommer på Røros tillegger kulturarven større verdi enn ungdommene på Tynset. Selv om Tynset ikke er like sterkt knyttet til konkrete kulturminner, bidrar andre aspekter til at Tynsetungdommen har en like sterk stedsidentitet. Kulturminnene på Røros ser imidlertid ikke isolert sett ut til å ha noen større betydning for ungdommens stedsidentitet, enn hva andre aspekter har for ungdom på Tynset.

Viktigst for ungdommene er friluftsliv og det sosiale miljøet. Det som gjør et bosted attraktivt når de fyller 30 år er knyttet til at de får en spennende, sikker og stabil jobb. Urbane kvaliteter som butikker, kafeer, konsert og tilgjengelighet (transport) trekkes også frem av mange. Av de konkrete faktorene som vi spurte om var *mer bevaring* den faktor som betydde minst for å gjøre et sted mer attraktivt som bosted.

Vedlegg: Spørreskjema

Sett inn.